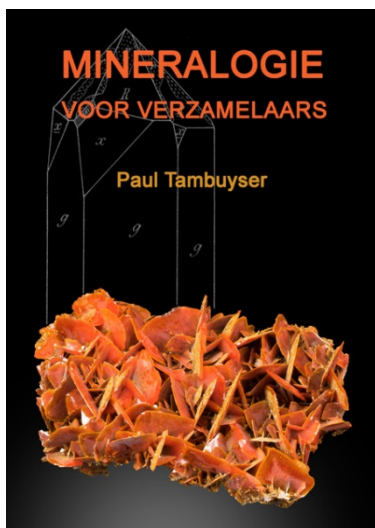

Boekrecensie

Mineralogie voor verzamelaars

Raymond Dedeyne

Auteur: Paul Tambuyser

Privé uitgave door de auteur, 2020, ISBN 978-90-9033157-7, pp 466 – 240 x 170 mm – softcover, garenloos gebonden, 269 figuren, 75 tabellen en een uitgebreide mineralendeterminatietabel, 30,- Euro (excl P&P) – te bestellen bij de auteur (paul@mineralogy.eu) - minerant.org/archief/MVV.html

In 2003 verscheen van de hand van Paul Tambuyser 'Mineralen Herkennen': een werk met als voornaamste opzet de (vooral beginnende) mineralenverzamelaar de nodige basiskennis bij te brengen om zelf (tenminste toch een deel van) de specimens uit zijn collectie te determineren. Het boek was een succes en ook toen de volledige oplage in minder dan geen tijd was uitverkocht

bleef de vraag ernaar aanhouden. De nood aan een herdruk was uitdrukkelijk aanwezig en die is er – 17 jaar later - uiteindelijk dan ook gekomen.

Het is echter niet bij een gewone overdruk gebleven. De originele uitgave werd volledig herzien, en wel op een zodanig grondige manier dat het in een totaal nieuw werk resulteerde. Om de vlag de nieuwe lading passend te laten dekken werd de titel gewijzigd in het bijzonder goedgekozen 'Mineralogie voor Verzamelaars': was het originele werk vooral toegespitst op het uiteindelijk zelf determineren als eindresultaat dan ligt de nadruk van dit nieuwe boek vooral op alle mogelijke aspecten van de mineralogie die voor zowel de beginnende als de gevorderde verzamelaar belangrijk en interessant zijn.

Maar laten we eerst eens de inhoud onder de loep nemen. In een eerste hoofdstuk wordt het begrip mineralen gedefinieerd (15 pp). Daarna wordt de minimale chemische bagage voor verzamelaars uit de doeken gedaan (20 pp). In de zes volgende hoofdstukken wordt stapsgewijs de kennis over kristalstructuur en –morfologie opgebouwd – van kristalstructuur (24 pp) over systematiek (34 pp), morfologie (18 pp), symmetrie en kristalstelsels (28 pp), kristalvormen (46 pp) tot morfologische kenmerken (32 pp). Dan komen fysische kenmerken aan de beurt (26 pp) waarbij de optische eigenschappen een afzonderlijk hoofdstuk toebedeeld krijgen (34 pp). Chemisch testen van mineralen voor beginners is het volgende onderwerp (32 pp) – gevolgd door de principes van het eenvoudig determineren (16 pp) en de meer gesofisticeerde instrumentele analytische technieken (32 pp). Na het ontstaan van mineralen (16 pp) volgt een gedetailleerde determinatietabel (78 pp) die de verzamelaar moet toelaten een kleine tweehonderd mineralen te herkennen aan de hand van eenvoudige fysische kenmerken. Achteraan vind je nog een uitgebreide index (15 pp). Aan het einde van elk hoofdstuk wordt plaats ingeruimd voor referenties, relevante websites en aanbevolen literatuur voor verdere zelfstudie – waar nodig met een korte duiding omtrent het behandelde onderwerp en voor wie het specifiek geschikt is.

Dit boek concentreert zich volledig op de basiskennis die nodig is om een mineralencollectie op te bouwen. Het is daarmee uniek in zijn opzet want het onderscheidt zich van nagenoeg alle andere werken voor de verzamelaar (en dat zijn er nogal wat!) die nagenoeg onveranderlijk de voornamelijk

beschrijvende toer opgaan – na een doorgaans zeer summiere uitleg van de basisprincipes die meestal onvolledig, onduidelijk of occasioneel zelfs vlakaf verkeerd is (hoeveel auteurs definiëren de zeven kristalstelsels verkeerdelijk op basis van assenstelsels in plaats van op de aanwezige symmetrie elementen?).

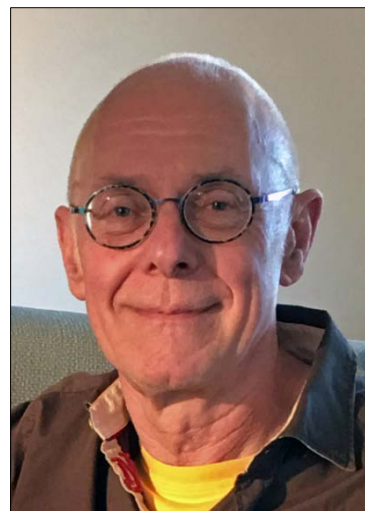
Alle behandelde materie wordt systematisch en aanschouwelijk vanaf de basis opgebouwd: voorafgaande kennis is niet vereist. Daardoor leent dit werk zich uitstekend als leerboek voor beginnende verzamelaars. Dat betekent nu ook weer niet dat alles hier nu plots tot een 'walk in the park' zou herleid worden: onderwerpen zoals de 32 kristalklassen of de ruimtelijke ordening van silicaten zijn niet altijd even gemakkelijk te begrijpen en zullen steeds een ernstige inspanning van de neofiet blijven vragen. Maar eens je die met succes hebt doorworsteld laat het toe je verzameling veel intenser en met immens meer plezier te beleven. Bovendien geeft het zoveel meer voldoening om achteraf vast te stellen dat je nu uiteindelijk ook behoort tot die klasse van uitverkorenen voor wie het voorheen onverstanebare kristallografisch abracadabra uit favoriete mineralentijdschriften allereerste geen geheimen meer heeft. Het boek is echter evenzeer geschikt voor gevorderden, voor wie geselecteerde moeilijker onderwerpen verder uitgediept worden in 'Meer Weten' appendices aan het einde van enkele hoofdstukken. Dank zij de uitgebreide index is het voor hen ook uitstekend geschikt bij het opruimen van eerder verworven kennis waar dat nodig mocht zijn (of kunt u zonder aarzelen het begrip meroëdrie definiëren of de toepassingsmogelijkheden van SIMS uit uw mouw schudden?).

Over de auteur kun je stellen dat hij gepokt en gemazeld is in het milieu, waar hij over een periode van meer dan 50 jaar een uitgebreide ervaring opbouwde - zowel professioneel (als deskundige elektronenmicroscopie en x-stralen diffractie) als hobbymatig (hij was stichtend lid van en nog steeds actief in de Mineralogische Kring Antwerpen). Hij beschikt over twee eigenschappen die heden ten dage (helaas) van langs om moeilijker te vinden zijn: hij weet als geen ander waarover hij het heeft en hij kan ook nog eens op aanschouwelijke wijze ook moeilijk toegankelijke concepten bij zijn lezers overbrengen.

Dit werk is een privé-uitgave en om de kosten te drukken werd geopteerd voor een budgetversie zonder veel franjes. Je zult er vergeefs naar glamoureuze kleurenfoto's van superspecimens zoeken – maar daar wordt je sowieso al mee overspoeld in tal van andere media. De gebruikte zwart-wit illustraties zijn sober maar tegelijk duidelijk en afdoende: ze voldoen perfect aan hun doel – het ondersteunen en verduidelijken van de tekst. Bladspiegel, indeling en druk kwaliteit zijn uitermate verzorgd en een stevige binding garandeert een lange levensduur, ook bij intensief gebruik. En geef toe: 30 Euro voor een dergelijke klepper van meer dan vierhonderdvijftig pagina's – die het zonder enige financiële ondersteuning van een of andere stichting moest stellen – is ei-zo-na gratis.

Volledigheidshalve: waar het vroegere 'Mineralen Herkennen' van dezelfde auteur vooral bedoeld was als een determinatiegids is dit met onderhavig werk veel minder het geval. Er wordt weliswaar afgesloten met een determinatiesleutel voor zowat 200 mineralen, maar die is meer bedoeld als oefenmateriaal om het belang van eenvoudige fysische kenmerken te leren appreciëren. Met de hedendaagse toevloed van de meest diverse specimens waarmee de verzamelaar de dag van vandaag wordt verwend is het overigens maar de vraag in hoeverre (eenvoudige) determinatiesleutels nog relevant, laat staan volledig kunnen zijn.

Laat na alle bovenstaande één zaak duidelijk zijn: dit boek is een uniek en uitstekend basisstudie- en naslagwerk en als dusdanig een must voor alle mineralenverzamelaars, beginners en gevorderden gelijk. Beg, steal or borrow: je weet wat je te doen staat – en kom vooral niet klagen als het weer eens uitverkocht is!

→
De auteur: Paul Tambuyser